

Kryštof Krijt - Pieter J. Goedhart

TSJECHOLAND

Een inleidend hoofdstuk waarin veel wordt aangestipt en nog weinig uitgediept. De ontmoetingen tussen Tsjechen en Nederlanders nemen toe en de afstand tussen Tsjechië en Nederland wordt alsmaar kleiner. Zal er een Tsjecho-Hollander ontstaan?

De afstand tussen de berg Říp in Tsjechië en de Noordzeekust is in een rechte lijn nog geen achthonderd kilometer. Te voet een maand of drie, lopend door onontgonnen landschappen en op primitieve schoenen, heuvel op, heuvel af, door moerassen en rivieren. Als de stam der Tsjechen in het jaar 644 die paar honderd kilometer was doorgelopen, dan woonden er nu voornamelijk Tsjechen langs de Noordzeekust. Maar volgens de overlevering over het ontstaan van Tsjechië verliep het anders. De berg Říp, 456 meter hoog, heeft daar een cruciale rol in gespeeld.

De stam, aangevoerd door aartsvader Čech, was onderweg vanuit het oosten op zoek naar nieuw land. Na honderden kilometers lopen zagen ze op een dag vanuit het vlakke landschap de berg oprijzen. Het volk was moe en drong er op aan om de tocht te staken. Aartsvader Čech beklom de kale berg, bekeek het omringende landschap, keerde terug naar zijn manschappen en sprak de legendarische woorden: *“Geen gezeur meer, we hebben de streek gevonden waar onze nederzettingen zullen staan. ... Dit is het beloofde land, een land vol van wild en gevogelte, een land vloeiend van melk en honing.”*

Het volk was enthousiast. Vooral de verwijzing naar honing, een grondstof voor de aloude alcoholische drank ‘mede’, sprak aan. -- ***Zie hoofdstuk “Voor bier en vaderland” over de alcoholische dranken van deze tijd.*** -- De tocht naar het westen was ten einde. En dus wonen er tegenwoordig langs de Noordzeekust veel Nederlanders en maar relatief weinig Tsjechen. Het scheidde maar een paar maanden.

Het nieuwe land rondom de heuvel Říp kreeg de naam van de leider: Čechy. Pas later zou blijken dat men exact in het centrum van Europa is blijven steken en dat de keuze van Čech bepalend was voor het meest bestendige verschil tussen Nederland en Tsjechië: Tsjechië ligt niet aan zee. Maar ook dat was ooit anders. Miljoenen jaren voordat aartsvader Čech de berg Říp beklom, miljoenen jaren zelfs voordat Říp als vuurspuwende berg is ontstaan, reikte de Krijtzee tot aan de plaats waar later de stad Praag zou verrijzen, en lag er op de polen geen ijs. En als de huidige klimaatverandering doorzet zal de zee misschien weer in de richting van de Tsjechische grenzen kruipen. Geef de geschiedenis wat tijd, en wat onwaarschijnlijk leek, wordt mogelijk.

Wie zou ooit kunnen denken dat een Tsjechische schaatster wereldkampioene op de lange afstanden zou worden? De Tsjechen zijn uitstekende ijshockeysers, maar eindeloos rondjes draaien op het ijs was lange tijd niet aan ze besteed. Historisch goed verklaarbaar. Terwijl de Nederlanders door het land duizenden kilometers sloten en kanalen hebben getrokken, waarover je als het vriest van het ene gehucht naar het andere kan schaatsen, hebben de Tsjechen door de eeuwen heen meer dan twintigduizend visvijvers aangelegd. In het Tsjechisch ‘rybník’ genaamd, afgeleid van het woord ‘ryba’, dat ‘vis’ betekent. Als vorst de vijvers met een laag ijs bedekt halen de jongens hockeysticks uit de kast, en draaien de meisjes er mooie pirouettes. Ze denken er niet aan om voorovergebogen en met de handen op de rug kilometers lang door te schaatsen. En toch was op het WK afstanden in 2007 Martina Sáblíková tot twee maal toe alle Nederlandse schaatssters te snel af en brak ze zelfs het wereldrecord op de vijf kilometer. Maar haar wellicht meest opmerkelijke zege boekte ze al een paar maanden daarvoor door bij het EK allround op de laatste afstand 14 seconden achterstand goed te maken op Ireen Wüst. De voorbereiding op dat EK werd door Sáblíková afgerond op ‘rybník’ Krejcar, vlakbij haar woonplaats Žďár nad Sázavou. Op natuurijs van maar een paar centimeter dik, schaatsend over diepe scheuren en in het ijs vastgevroren vissen, op een baan die door familie en vrienden is schoongebezemd. Want in het land van de wereldkampioene is er niet één officiële schaatsbaan te vinden.

Toen in 1951 de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (de EGKS) werd opgericht, de eerste van de Europese Gemeenschappen op

de weg naar Europese integratie, deed Tsjechoslowakije niet mee. Kolen waren er genoeg en grote staalfabrieken waren in aanbouw, maar van de landen die de gemeenschap hadden opgericht werd Tsjechoslowakije gescheiden door het IJzeren Gordijn, dat Europa in twee vijandige kampen verdeelde. -- ***De ontstaansperiode van het IJzeren Gordijn komt aan bod in het hoofdstuk “De Nederlandse grondwet en de slechtste Tsjech aller tijden”.*** -- Decennia lang zag het er niet naar uit dat daar verandering in zou kunnen komen. Nog in de jaren tachtig van de vorige eeuw zijn bij het Moravische stadje Hranice na Moravě raketten geplaatst, geschikt voor het dragen van een nucleaire lading en met een actieradius van 900 kilometer, net genoeg om Amsterdam, Rotterdam en Den Haag te treffen. En in dezelfde periode waren in Woensdrecht voorbereidingen gaande voor de komst van 48 Tomahawk kruisraketten, die op hun beurt de nucleaire lading moeiteloos tot in het centrum van Praag konden brengen. Maar niet eens vijftwintig jaar later is Tsjechië een volwaardig lid van zowel de Europese Unie als van de NAVO en ook nog een Schengenland, zodat je er vanuit Nederland kan komen zonder je paspoort te laten zien.

Waar in de hoogtijdagen van de Koude Oorlog een Nederlander in Tsjechoslowakije een zeldzaamheid was, reizen Nederlanders tegenwoordig voor zowel zaken als vertier in groten getale naar Tsjechië. Elk jaar bezoeken rond vierhonderdduizend Nederlanders het land voor een korte of langere vakantie. De meesten hebben het er uitstekend naar hun zin. Uiteraard zijn ze onder de indruk van Praag, één van de mooiste steden van Europa. Maar ze genieten ook van de ruimte die er in eigen land niet is, van de bergen die tot vijf keer zo hoog reiken als het hoogste punt op de Vaalserberg, van de bossen waarin je hout kan sprokkelen om na zonsondergang bij de tent, de caravan of het vakantiehuis een kampvuur te stoken. -- ***In het hoofdstuk “Bomen, tulpen en lucht-handel” komen die Tsjechische bossen tot in de Nederlandse Tweede Kamer.*** -- Zelfs paddenstoelen mag je in die bossen rapen zonder door de boswachter op de bon te worden geslingerd, al doet de Nederlander dat meestal niet omdat hij het eetbare eekhoorntjesbrood niet van de dodelijke groene knolamaniet kan onderscheiden. Bovendien, waarom zou je als vakantieganger in Tsjechië zelf je eten bereiden, als je (anno 2008) voor een paar euro een heerlijke maaltijd kan krijgen en een halve liter bier daarbij nog minder dan één euro kost?

Ook de Nederlandse ondernemer heeft Tsjechië ontdekt. Van eenmanszaakjes die Nederlandse waar verkopen tot de allergrootste multinationals. Zo is de grootste supermarktketen in Tsjechië in handen van Ahold en draagt daar de voor Nederlanders vertrouwde naam 'Albert'. En ook Heineken is, na een moeizame start in de negentiger jaren, bezig met een snelle opmars. Die begon in 2003 met overname van brouwerij Starobrno en vervolgde in 2007 met de overname van het populaire merk Krušovice. Daarmee kwam brouwer Heineken wat zijn aandeel op de Tsjechische markt betreft de top drie binnen, ten koste van het enige echte Budweiser bier uit České Budějovice. Om bij de drank te blijven: jarenlang waren flessen Bols likeur het enige oorspronkelijke Nederlandse artikel dat in Tsjechische winkels te krijgen was. Want de 'holandský salát' was gewoon een Tsjechische eiersalade met stukjes Tsjechische kaas, de 'holandský řízek' een Tsjechische gehaktschnitzel met alweer de Tsjechische kaas, en 'sýr gouda' en 'sýr eidam' waren Tsjechische kazen zonder wat dan ook. Maar tegenwoordig is in Praag ook echte Nederlandse kaas te koop, evenals Nederlandse snijbloemen en groenten, zowel nieuwe als tweedehands 'holandský nábytek' (de voornamelijk eikenhouten typisch Nederlandse meubelen) en vele andere producten. Wie dat wil kan in Praag zelfs met een vers beschuitje ontbijten. Alleen een deel van de typisch Nederlandse keuken – de bitterbal, de vleeskroket, de frikandel, de nasibal en de bamischijf – heeft Tsjechië begin 2008 nog niet bereikt, maar ook dat lijkt een kwestie van tijd.

Soms gaan toerisme en zakendoen hand in hand. Verschillende campings, pensions en hotels hebben een Nederlandse eigenaar en op een aantal plaatsen zijn zelfs geheel nieuwe Nederlandse vakantiedorpen gesticht. In nagebouwde karakteristieke Tsjechische chalets pruttelt de meegereide Nederlandse koffie en wordt via de satelliet Goede Tijden, Slechte Tijden gevolgd. Intussen praten de Tsjechen verderop in een dorpskroeg over de Tsjechische versie van Big Brother, een van de 'verworvenheden' die ze aan Nederland te danken hebben en doen in diezelfde kroegen de verhalen de ronde dat aankoop van onroerend goed in de Tsjechische heuvels door de Nederlandse staat zwaar wordt gesubsidieerd, als voorbereiding op de terugtrekking uit eigen land in geval van een snelle stijging van de zeespiegel. -- **Hoofdstuk "Van**

kolonist tot expat” behandelt verschillende redenen voor Nederlanders om zich in Tsjechië te vestigen.

Terwijl de Nederlandse ondernemer naar Tsjechië trekt, begeeft de Tsjechische ondernemer zich steeds vaker in omgekeerde richting. In ieder geval op papier. Vooraanstaande Tsjechische ondernemingen kiezen Nederland als formele vestigingsplaats, onder andere vanwege de gunstige belastingvoorwaarden en betere wetgeving. Ook de PPF Group N.V. van de rijkste Tsjech Petr Kellner is gevestigd in Amsterdam. Miljoenen Tsjechische kronen stromen als gevolg daarvan naar Nederland en spekken de Nederlandse staatskas. Petr Kelner zelf stond anno 2008 met een vermogen van meer dan negen miljard dollar op nr. 91 van de lijst van de rijkste wereldburgers, die jaarlijks door het blad Forbes wordt samengesteld. De rijkste Nederlander, Charlene de Carvalho-Heineken, die met 7,3 miljard op nr. 127 staat, liet hij ver achter zich. Evenals de andere Nederlandse miljardairs, John de Mol, Frits Goldschmeding, Ralph Sonnenberg en Joop van den Ende.

Dat de contacten tussen de Nederlanders en de Tsjechen aan het begin van de eenentwintigste eeuw veel intensiever zijn dan ooit tevoren is niet verwonderlijk. Nu het IJzeren Gordijn is verdwenen vormen alleen een paar honderd kilometer Duitsland een barrière tussen de twee landen. Een barrière die zonder een snelheidslimiet op de Duitse Autobahnen binnen een paar uur kan worden beslecht. -- ***In een Porsche, een Volkswagen of een Škoda bijvoorbeeld. Het hoofdstuk “Škoda? Auto’s voor het volk” beschrijft de bijdrage van Tsjechië aan de wereldfaam van die automerken.*** -- Te voet gaan, zoals in de tijd van aartsvader Čech, hoeft allang niet meer. En wie zelf niet wil rijden, kan gebruik maken van de dagelijkse bus-, trein- en vliegverbindingen. Ook in het verre verleden waren er ontmoetingen tussen Nederlanders en Tsjechen, zelfs in tijden dat wegen overwegend onverhard waren en een paard het snelste vervoermiddel was. Ook de Nederlandse vakantie dorpen van het einde van de twintigste eeuw zijn mogelijk niet de eerste nederzettingen die ooit door bewoners van de lage landen in Tsjechië zijn gesticht.

De onderlinge contacten kenden goede tijden, zoals de Nederlandse kunstenaars en wetenschappers die bijvoorbeeld hebben beleefd aan het hof van de zonderlinge keizer Rudolf II in Praag op de grens van

de zestiende en de zeventiende eeuw. Onder hen Cornelis Drebbel uit Haarlem, de uitvinder van de onderzeeër en constructeur van verschillende opmerkelijke apparaten, die hem aan het Praagse hof de titel *Opper Alchemist* opleverden. En de architect en beeldhouwer Adriaen de Vries, wiens beelden in de Valdštejnská zahrada (Wallensteintuin) in Praag kunnen worden bewonderd.

Tot de plezierige officiële gelegenheden kan zeker ook het aan elkaar uitreiken van diverse onderscheidingen en prijzen worden gerekend. Václav Havel, de voormalige dissident en later Tsjechoslowaaks en Tsjechisch president, heeft al een kleine verzameling. In 1986 is aan hem de Erasmusprijs toegekend, in 1990 ontving hij de Freedom medal, een van de Four Freedoms Awards die om de twee jaar in Middelburg worden uitgereikt en in 1995 de Geuzenpenning. En hij is niet de enige Tsjech met een Nederlandse onderscheiding. Zo zijn tijdens de jaarlijks terugkerende lintjesregen door de jaren heen verschillende Tsjechen koninklijk onderscheiden. -- ***Eén van hen komt aan bod in het hoofdstuk “Kogels en bellen”.*** -- Maar ook Nederlanders hebben de nodige Tsjechische onderscheidingen verzameld. Nog in 2004 ontving prins Willem Alexander de zilveren medaille van de Karelsuniversiteit Praag voor zijn verdiensten op het gebied van het internationaal waterbeheer.

Op verschillende momenten in de geschiedenis was er niet alleen sprake van onderlinge contacten, maar hebben de Tsjechen en Nederlanders de krachten gebundeld op weg naar gezamenlijke prestaties. Soms weloverwogen, soms zonder dat ze zich bewust waren van de gezamenlijkheid van de inspanning. -- ***Het hoofdstuk “Samen sterk” geeft de details van de samenwerking.*** -- Een enkele keer was het resultaat van wereldbelang, maar meestal van bescheidener omvang. De bescherming van Rotterdam tegen hoog water en de bijdrage aan het succes van het automerk Volkswagen zullen door velen positief worden gewaardeerd. De gezamenlijke bijdrage aan de wereldwijd nog steeds meest gebruikte munteenheid, de dollar, is een twijfelgeval. Niet iedereen houdt van dollartekens.

Een uitgesproken dieptepunt vormt de nederlaag van het Tsjechische verzet tegen de Habsburgers in de slag op de Witte Berg vlakbij Praag op 8 november 1620, waarschijnlijk de pijnlijkste nederlaag uit de Tsjechische geschiedenis. De verloren slag was tevens de tot nu toe grootste gezamenlijke militaire operatie van Tsjechen en Nederlanders.

De Nederlandse inbreng bestond uit de inzet van enkele contingenten en een flinke financiële bijdrage. Maar het mocht niet baten. Het zou drie eeuwen duren voordat Tsjechië de nederlaag volledig te boven zou komen. Meer dan tweehonderdduizend Tsjechen verlieten na de nederlaag hun vaderland, op zoek naar asiel. In de twintigste eeuw zouden nog een paar keer stromen vluchtelingen vanuit Tsjechië op gang komen. Een deel van de asielzoekers kwam ook in Nederland terecht. -- ***In het hoofdstuk “Op zoek naar asiel” komen meer en minder bekende asielzoekers aan bod. En het hoofdstuk “De Praagse Lente en de Big Mac” behandelt één van de gebeurtenissen die tot vertrek uit eigen land hebben geleid.*** -- De overwegend warme ontvangst in het nieuwe vaderland heeft velen geholpen om een nieuw bestaan op te bouwen. Een bestaan waarvan ook Nederland in vele gevallen de vruchten plukte. Om maar een voorbeeld te noemen: zonder de Tsjechische vluchtelingen had Nederland nog steeds geen Wimbledon winnaar.

En wat de samenwerking op het slagveld betreft: met de toetreding van Tsjechië tot de NAVO is de kans gegroeid dat het opnieuw tot gezamenlijke militaire inspanningen komt. Militairen uit beide landen hebben inmiddels als onderdeel van een bredere troepenmacht deelgenomen aan verschillende missies. Eind 2007 zijn de Tsjechen genoemd als een van de landen die de Nederlandse soldaten in de Afghaanse provincie Uruzgan zullen gaan ondersteunen.

De geschiedenis kent ook momenten waarop Tsjechen en Nederlanders tegenover elkaar stonden. Al in de vijftiende eeuw deden meer dan duizend soldaten uit de lage landen mee aan een kruistocht tegen de door God verlaten kettlers in Bohemen. De periode van de Koude Oorlog is al genoemd. De beschietingen bleven beperkt tot enkele kogels, zonder dodelijke slachtoffers. Maar de geheime diensten, de STB en de BVD, draaiden overuren, en hebben niet alleen elkaar, maar ook menig Tsjech en Nederlander het leven zuur gemaakt. -- ***Een verslag van de vijandigheden is te vinden in het hoofdstuk “Nederland en Tsjechoslowakije in (koude) oorlog”.*** -- De resultaten van hun onderlinge twisten vallen echter in het niet bij de eenmansactie van een in Tsjechië woonachtige graaf Colloredo-Mansfeld, wiens optreden, inmiddels meer dan honderd jaar geleden, Nederland tot de dag van vandaag jaarlijks miljoenen euro's kost. En dan was zijn tot nu toe meest succesvolle Tsjechische aanval

op de Nederlandse veiligheid nog onbedoeld ook ... -- ***Het hoofdstuk “Kleine volken, grote daden” reconstrueert de actie van de graaf.***

In de laatste decennia treffen de Nederlanders en de Tsjechen elkaar steeds vaker onder minder ernstige omstandigheden, op de sportvelden van de wereld. De Tsjechen begeven zich daarbij ook op traditioneel Nederlands territorium: de recente Tsjechische schaatssuccessen zijn al genoemd en op het WK Korfbal 2007 in het Tsjechische Brno eindigde Tsjechië als derde, met in de selectie ook de ‘korfbaltsjech’ Edwin Bouman, een Nederlander met tevens een Tsjechisch paspoort, die al jaren voor Tsjechië uitkomt. Waar korfbal gewoon ook korfbal heet. Het wachten is nu op Nederlanders die zich op Tsjechisch territorium gaan begeven. Op de eerste Nederlander die in Tsjechië een wedstrijd schansspringen wint. En het zal waarschijnlijk nog langer duren voordat het de Nederlanders lukt om net als de legendarische gebroeders Pospíšil twintig wereldtitels in fietsbal te veroveren, een tak van sport die in het fietsland bij uitstek nog maar weinig wordt beoefend.

Maar ook in disciplines die wereldwijd meer tot de verbeelding spreken hebben sporters van beide landen grootse prestaties geleverd. Net als Nederland heeft Tsjechië uitstekende voetballers voortgebracht. Al is het beide landen nog steeds niet gelukt een wereldtitel te veroveren. Zowel Tsjechen (met Tsjechoslowakije) als Nederlanders hebben twee keer een WK finale gespeeld en beide keren verloren. In 1934 waren de Tsjechoslowaken in Italië, evenals in 1974 de Nederlanders in Duitsland, de morele winnaars. Evenals Oranje kwamen ze in de wedstrijd met 1-0 voor, maar de echte winst ging uiteindelijk toch met 1-2 naar het thuisland. Zowel Tsjechoslowaakse als Nederlandse voetballers hebben wel één keer de Europese titel veroverd. Legendarische goals zorgden daarvoor: de volley van Marco van Basten, en de penalty van Antonín Panenka. -- ***Meer daarover in het hoofdstuk “Triomfen en trauma’s op de voetbalvelden”.***

En er is nog veel meer eremetaal. Zoals het viervoudig Olympisch goud van ‘de vliegende huisvrouw’ Fanny Blankers-Koen tijdens de Olympische Spelen in Londen in 1948, of de prestaties van ‘de Tsjechische locomotief’ Emil Zátopek, die op dezelfde spelen goud won op de 10 kilometer en daar vier jaar later in Helsinki gouden medailles op de 5 en 10 kilometer, en op de marathon aan toevoegde. Zelfs die

grootse prestaties waren echter niet voldoende om door te dringen tot de tien grootste Nederlanders en tien grootste Tsjechen aller tijden. Zátopek eindigde als twaalfde, Blankers-Koen op plaats negenentwintig. De concurrentie was ook groot. Politici, militairen, wetenschappers, kunstenaars, topondernemers en vele andere prominenten. Onder hen Nobelprijswinnaars, filmmakers die een Oscarbeeldje hebben mogen vasthouden en mensen die vanuit de ruimte naar de aarde hebben gekeken. -- **Het hoofdstuk “Tsjech, Tsjechoslowaak, Nederlander of ...” geeft een overzicht van Tsjechoslowaken en Nederlanders die in de ruimte zijn geweest.**

Van de tien grootste Tsjechen aller tijden ligt overigens nummer vier in Nederland begraven, heeft nummer twee in Rotterdam een belangrijke stap gezet in zijn levenswerk, en had de nummer één Brabants bloed in de aderen. -- **Zie het hoofdstuk “De grootste Tsjechen en de grootste Nederlanders in steen, brons en andere materialen”.**

Al het voorgaande illustreert dat de afstand tussen Tsjechië en Nederland door de eeuwen heen veel korter is geworden dan die paar maanden in de tijd van aartsvader Čech. En het is te verwachten dat die ontwikkeling in het nieuwe Europa door zal zetten. -- **Het laatste hoofdstuk geeft een mogelijke richting van die ontwikkeling aan.** -- De Tsjechen en de Nederlanders zullen steeds vaker bij elkaar over de vloer komen en zullen daarbij vele parallellen ontdekken. Dit boek is bedoeld om de Nederlander bij die ontdekkingsreis te helpen. Wie tot bij het laatste hoofdstuk komt, zal daarnaast de geschiedenis van Tsjechië in een notendop voorbij zien komen, zal kennis maken met grote en minder grote Tsjechen en zal misschien hier en daar wat nieuws te weten komen over het eigen land en landgenoten.

De opbouw van de hoofdstukken in het boek heeft iets weg van het straatbeeld in Tsjechië in de jaren na de val van het IJzeren Gordijn – de geschiedenis en de toekomst lopen door elkaar, ontwikkelingen van wereldbelang worden afgewisseld met gebeurtenissen van lokale betekenis, de werkelijkheid doet soms niet onder voor de fantasie, de aardverschuiving van gisteren relateert de ontwikkeling van vandaag.

De schoksgewijze veranderingen in Tsjechoslowakije na de fluwelen revolutie van 1989 zijn niet te vergelijken met het geordende bestaan

in Nederland in dezelfde periode. De dissident werd binnen een paar dagen president, de wat leeftijd en ideeën betreft stokoude machthebbers verdwenen achter de geraniums. De kanslozen van weleer werden opeens kanshebbers - sommigen stormden omhoog op de maatschappelijke ladder, anderen werden onverwacht rijk door teruggave van familiebezit dat tientallen jaren eerder door de staat was afgepakt, en nog anderen bleken bij nader inzien even kansloos als daarvoor. De wereld die tot dat moment voor velen noodgedwongen bij de grenzen van het Oostblok eindigde lag opeens helemaal open. Het nieuwe stormde binnen en het oude, dat hoewel onaangenaam toch wel vertrouwd was, vloeide even snel weg. Alles was in beweging. De monotone uitstraling van de staatbedrijvigheid maakte plaats voor het kleurrijke palet van de vrije markt, al bleek later dat sommige kleurcombinaties wel heel vaak terugkwamen. De eenvoud van het dagelijkse leven werd vervangen door een scala aan keuzemogelijkheden, waarbij de juiste keuze soms rijk werd beloond, maar op de verkeerde geen garantie bestond. De prijzen schoten omhoog, maar datzelfde gebeurde met de salarissen, zei het voor menigeen in een lager tempo. Het leven ging er gemiddeld genomen op vooruit; een schrale troost voor degenen die aan de verkeerde kant van het gemiddelde zijn blijven steken.

Op 1 januari 2008, bijna twintig jaar na de omwentelingen, maakte president Václav Klaus een korte balans op van de voorbije jaren:

“Ondanks het niet geringe aantal persoonlijke en maatschappelijke problemen, die elk van ons om zich heen ziet en voelt, leven we vandaag in waarschijnlijk de beste periode van ons land ooit. Ik zeg dit met het volle besef van de zorgen, die velen van ons juist nu hebben. Onze totale levenssituatie is moeilijk meetbaar, maar ons eigen gedrag zegt veel. Wat is een beter bewijs dan het feit, dat wij niet in groten getale een andere plek op de wereld zoeken, terwijl wij het tegenwoordig wel mogen, maar dat juist ons land een plek wordt, waar mensen van elders naar toe komen? ... We hebben nog een lange weg voor ons. Bij het ontstaan van de Tsjechische republiek, nog maar vijftien jaar geleden, stonden we economisch gezien op iets meer dan de helft van het niveau van de meest ontwikkelde westerse economieën. Vandaag is het bijna vijfenzeventig procent. Is dat een kleine verbetering?”

Tsjechië lijkt in rustiger vaarwater te zijn terechtgekomen, het is nu Nederland dat na tientallen jaren rust enigszins op drift lijkt, zoals de koningin in haar Kersttoespraak in 2007 constateerde:

“In deze tijd wordt onze eigen veilige, vertrouwde en verdraagzame samenleving van dag tot dag op de proef gesteld. Gevoelens van onrust en onzekerheid voeren de boventoon. Het lijkt wel of wij ons bijna spreekwoordelijk zelfvertrouwen hebben verloren”.

Misschien zou dat een extra reden kunnen zijn om een bezoek aan Tsjechië te brengen. De Tsjechen zijn wat omgaan met onzekerheid en onrust betreft ervaringsdeskundigen. Mogelijk is er - met de Hollandse handelsgeest - zelfs wat uit te wisselen. Een beetje van dat spreekwoordelijk Nederlands zelfvertrouwen, dat de Tsjechen zouden kunnen gebruiken om de laatste vijftientig procent te overbruggen, voor een beetje Tsjechisch vermogen om de waan van de dag te relativieren, dat de Nederlander door de moeilijke tijden heen zou kunnen helpen.

Zal het lukken om die nieuwe Tsjecho-Hollandse mentaliteit tot stand te brengen? Geef de geschiedenis wat tijd, en wat onwaarschijnlijk leek, wordt mogelijk.

Samen sterk!

2

Kleine volken, grote daden

3

*De grootste Tsjechen en de grootste Nederlanders
in steen, brons en andere materialen*

4

Kogels en bellen

5

Škoda? Auto's voor het volk

6

Triomfen en trauma's op de voetbalvelden

7

*De Nederlandse grondwet en de slechtste Tsjech
aller tijden*

8

De Praag Lente en de Big Mac

9

*Nederland en Tsjechoslowakije in
(koude) oorlog*

10

Op zoek naar asiel

1998
DVĚ STĚ
KORUN ČESKÝCH

200
11

Voor bier en vaderland

De slove od pradávna
"A Kráľe Brabantf

12

Bomen, tulpen en luchthandel

13

Tsjech, Tsjechoslowaak, Nederlander of ...

14

Van kolonist tot expat

15

Geef de geschiedenis wat tijd, en ...

16

Tsjecholand is een boek over Tsjechen en “Hollanders”, over hun onderlinge contacten in het verleden, het heden en de toekomst. Succesvolle gezamenlijke inspanningen komen aan bod, wonderlijke ontmoetingen, groot en klein leed, vaak veroorzaakt door de geschiedenis, die in de afgelopen honderd jaar vooral met de Tsjechen vreemde capriolen heeft uitgehaald. Sinds 2004 is Tsjechië lid van de Europese Unie. De Tsjechen en de Nederlanders zullen steeds vaker bij elkaar over de vloer komen. En daarbij zullen ze vele parallellen ontdekken. Dit boek is bedoeld om de Nederlander bij die ontdekkingsreis te helpen. Wie tot bij het laatste hoofdstuk komt zal daarnaast de geschiedenis van Tsjechië in een notendop voorbij zien komen, zal kennis maken met grote en minder grote Tsjechen, en zal misschien hier en daar iets nieuws te weten komen over eigen land en landgenoten.

Bestelling is mogelijk via www.tsjecholand.nl of e-mail: info@tsjecholand.nl.

Čecholand je knížka o Češích a “Holandanech”, o jejich vzájemných stycích v minulosti, současnosti i budoucnosti. Na pořad se v ní dostávají úspěšné společné snahy, podivuhodná setkání, velké i malé újmy, způsobené mnohdy dějinami, které si v uplynulém století tak prazvláštne zahrávaly především s Čechy. Od roku 2004 je Česko členem Evropské Unie. Češi a Nizozemci se budou stále častěji navštěvovat a přitom objeví mnoho paralel.

Tato knížka jim může být nápomocná na jejich objevitelské pouti. A kdo se přečte až do poslední kapitoly, vstřebá přitom bezděčně mnohé z českých dějin, pozná se s velkými i méně velkými Čechy a přitom se dozví i mnohé o Nizozemsku a Nizozemcích.

Objednávky jsou možné na stránkách www.tsjecholand.nl a mailem: info@tsjecholand.nl.

